Oğuz Türkçesinin Anadolu'daki İlk Ürünleri (XIII-XIV. yy.)

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tasavvuf felsefesinin bir yansıması görülmez?

A) Sûret-i kesretle olmış muhtelif
Cümlesinün zâtı birdür çün elif
(Her şeyin zâtı elif harfi gibi birdir. Kesret görüntüsüyle çeşit çeşit olmuştur.)

B) Âlem-i vahdete nazar kılsan
Yokdur anda tarîk u nazm u nesak
(Vahdet âlemine dikkatle bakıldığında, orada kural, söz ve şeklin olmadığı görülür.)

C) ‘Işk îmâmdur bize gönül cemâ’at
Kıblemüz dost yüzi dâimdür salât
(Aşk imamımız, gönül cemaatimiz, sevgilinin yüzü kıblemiz ve namaz devam edenimizdir.)

D) Dünya vü ‘ukbâda iy Rabb-i Rahîm
Afv it gösterme bize hîç bîm
(Ey Rabbim! Bizi affet, dünyada ve ahirette bize hiç korku / tehlike yaşatma.)

E) Hakk'ı bulmak isteyenler eylesün nefsini dervîş
Çalap bize mürşid virmiş dervîş olubilsem dervîş
(Hakkı bulmak isteyenler benliklerini dervişe dönüştürsünler. Yaratıcı bize rehber vermiş, keşke derviş olabilsem.)

2. Ahmed Eflâkî’nin - - - - adlı eseri Mevlâna ve Mevlevi tarikatı hakkında en geniş bilgileri içermektedir. Bir girişle on bölümden ibaret olan eserin ilk dokuz bölümü sırasıyla Mevlâna’nın babası Bahâeddin Veled’in, Burhâneddin Tirmizî’nin, Mevlâna’nın, Şems-i Tebrîzî’nin, Selâhaddîn-i Zerkûb’un, Hüsâmeddin Çelebi’nin, Sultan Veled’in, Ârif Çelebi’nin ve Şemseddin Emîr Âbid’in hâl tercümelerine ayrılmış, onuncu bölüm Mevlâna ve etrafındakilerin çocukları ile tarikat soyağaçlarına ayrılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Hurşid u Ferahşad
B) Menakıbü’l-Arifin
C) Kelile ve Dimne
D) Kâbusname
E) Cemşid u Hurşid

3. (I) Menkıbevî hayatının, bazı kaynakların sağladığı bilgi kırıntılarının ve şiirlerinden çıkarılan birtakım ipuçlarının dışında Yunus Emre ile ilgili elde herhangi bir sağlam belge bulunmamaktadır. (II) XIII-XIV. yüzyıllarda yaşadığı, Hacı Bektaşı Velî ve Mevlâna ile görüştüğü bilinmektedir. (III) Şiirlerinden anlaşıldığına göre Arapça ve Farsçayı bilmekte olup tefsir, hadis gibi dinî ilimlere ve tasavvufi bilgilere vâkıftır. (IV) Divan ve Risaletü’n-Nushiyye isimli iki eseri vardır. (V) Anadolu Türkçesinin bir yazı dili hâline gelmesinde büyük katkılar sağlayan bu eserlerindeki şiirlerini aruz ölçüsüyle kaleme almıştır.

Yunus Emre ile ilgili numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. Yolına cânın viren cânbâz imiş
Aşk eri maşûkına dem-sâz imiş
Gizleyem dir idi âşık râzını
Gözyaşı yüz sarusı gammâz imiş

(dem-sâz: dost, sırdaş; râz: sır)

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bir tuyuğdan alınmıştır.
B) Kapalı istiare vardır.
C) Cinaslı söyleyişe başvurulmuştur.
D) Kafiye örgüsü aaxa şeklindedir.
E) Âşığın bazı vasıflarına değinilmiştir.

5. * Sabr eyle gönül derdüne dermân ire umma
Cân atma oda bîhude cânân ire umma
(bîhude: boşu boşuna)

* Bahâr irişdi vü kıldı cihânı nûrânî
Gelün teferrüc idelüm gül ü gülistânı
(teferrüç: gezinti)

Bu dizelerde,
I. Vezin
II. Tema
III. Edebî sanat
IV. Redif

özelliklerinden hangileri ortaktır?

A) Yalnız I.
B) Yalnız II.
C) I ve III.
D) II ve IV.
E) III ve IV.

6. İy Süleymân şol kopuzuñ kılını
Bur kim ögrenelüm bu kuşlar dilini
…
Biz bu Gülşen-nâme'de kim eyledük
Dükeli 'ilm ıstılâhın söyledük

Bu dizeler aşağıdaki eserin hangisinden alınmıştır?

A) İskendername
B) Dede Korkut Hikâyeleri
C) Mantıku't-Tayr
D) Süheyl ü Nevbahar
E) Danişmendname

7. Osmanlı Devleti'nin kuruluş devrinde yazılmış olan bu eser hiç şüphesiz Türk edebiyatının önde gelen, değerli ve temel eserlerinden biridir. Zira bu telif nasihatname, Türk edebiyatının XIV. yüzyıldaki en büyük mesnevisi olup Türkçeye duyarlı dili ile yazıldığı devrin Türk hayat ve yaşayışını en iyi şekilde yansıtmaktadır.

Bu parçada tanıtılan eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) Garibname
B) Felekname
C) Çarhname
D) İbtidaname
E) Fakrname

8. Oğuz Türkçesinin Anadolu'daki ilk ürünleri ile ilgili aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) İskendername, büyük İskender'in Doğu seferleri ve fetihleriyle ilgili bir mesnevidir.
B) Sultan Veled'in en önemli eseri olan Rebabname'si, babası Mevlâna, halifeleri ve yakın çevresi hakkında en güvenilir bilgileri içeren 9007 beyitlik bir mesnevidir.
C) Keramat-ı Ahi Evran, Gülşehri'nin kaleme aldığı 167 beyitlik bir mesnevidir.
D) Garibname, Âşık Paşa tarafından kaleme alınan Türk tasavvuf edebiyatının en eski, en orijinal ve en tesirli eserlerinden biridir.
E) Eski Anadolu Tükçesi Dönemi eserlerinden olan Hacı Bektaş-ı Veli'nin Makalat'ının aslı Arapçadır.

9. Senün oglun diridür sanma ölü
Şimdi sulṭân durur oglun bil bellü
…
Bunı işitdi yüzin urdı yire
Secde ḳıldı etdi şükr ol yüz ura
…
Yine eytdi ey benüm gözüm nûrı
Ḳandasın ey Bünyâmin'üm gel beri

Cânum ârzûsı vü gönlüm yemişi
Bünyâmin'üm ey görünmeyen eşi
(Eytdi: dedi; Kanda: nerede)

Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarından hangisi <u>yoktur</u>?

A) Nida
B) İstifham
C) Teşbih
D) Teşhis
E) Tezat

10. * XI. yüzyılda İç Anadolu'da Bizans'a karşı yaptığı fetihlerle şöhret bulan bir kahramanın adı etrafında teşekkül etmiş fetih menkıbelerinden oluşmaktadır. Bu menkıbelere ilgi duyan II. İzzeddin Keykâvus'un emriyle İbn Alâ tarafından derlenmiştir.

* Mevlâna'nın vaaz ve sohbetlerinde yaptığı konuşmalardan oluşmaktadır.

* Emir Sultan'ın isteği üzerine 14. yüzyıl şairlerinden Ahmedi tarafından kaleme alınan bu mesnevi Çin fağfurunun oğlu ile Rum kayserinin kızı arasındaki aşk anlatılmaktadır.

* Kul Mes'ud'un Farsçadan Türkçeye çevirerek Aydınoğlu Umur Bey'e sunduğu bu eser, sembolik-didaktik hikâyeler içermektedir.

Bu cümlelerde hakkında bilgi verilmeyen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cemşid u Hurşid
B) Danişmendame
C) Kelile ve Dimne
D) Battalname
E) Mecalis-i Seb'a

11. Aşağıdaki sanatçı-eser eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Ahmet Fakih-Çarhname
B) Ahmed-i Dai-İskendername
C) Yusuf u Zeliha-Şeyyad Hamza
D) Hoca Mesud- Süheyl ü Nevbahar
E) Şeyhoğlu Mustafa-Hurşidname



Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.